

Sedem klamstiev spoločnosti Monsanto

Odhalenie Monsanto

Viac ako 90 percent geneticky modifikovaných osív vyrába a vlastní jediná americká spoločnosť s názvom Monsanto. Táto spoločnosť si nepraje, aby sme boli informovaní o tom, či potraviny, ktoré jeme, obsahujú GMO. Veľká väčšina konzumentov po celom svete je proti GM potravinám a plodinám z toho dôvodu, že GMO býva spojované so zdravotnými rizikami, stratou biodiverzity, zvýšeným používaním toxických herbicídov a ďalšími problémami životného prostredia.

Monsanto vnucuje GMO svetu

Zdá sa, že programom spoločnosti Monsanto je premeniť svetovú poľnohospodársku a potravinovú produkciu v jediný obrovský genetický experiment. Jej úspechy sú však zatiaľ zanedbateľné, 85 % GM plodín je totiž sústredené iba v troch krajinách: v USA, Argentíne a Kanade. Vo veľkom meradle sú navyše pestované iba štyri GM plodiny (bavlna, repka olejná, sója a kukurica). V mnohých častiach sveta (napr. v Európe, Rusku, Afrike a vo väčšine ázijských krajín) veľké potravinové reťazce a maloobchodníci odmietajú predávať GM potraviny. Taktiež vlády mnohých krajín zakázali pestovanie GM plodín a odmietajú ich dovoz. Monsanto napriek tomu neprestáva vo svojej snahe o zavádzanie GM plodín a potravín po celom svete, a to napriek stále jasnejším dôkazom o ich škodlivosti pre životné prostredie a možnému riziku pre ľudské zdravie.

Nedávno sa spoločnosť Monsanto nechala verejne počuť, že v zavádzaní GM kukurice vidí svoje ďalšie centrálné bojisko. Hlavným terčom je Európa, o ktorej Monsanto hovorí ako o svojej „ďalšej príležitosti“ k dosiahnutiu „rastu a vedúcej globálnej pozície“. Ako nedávno zdôraznil výkonný viceprezident

spoločnosti Bret Begemann, cieľom Monsanto do roku 2010 je pestovať v Európe takmer 15 miliónov hektárov GM kukurice.

Sedem klamstiev Monsanto

Okrem toho, že pestovanie a konzumácia GM plodín vyvoláva vedecké, environmentálne a zdravotné otázky, taja agrochemické spoločnosti ako Monsanto pravdu ohľadne ich prospešnosti pre pestovateľov a konzumentov.

Rozoberme si preto „záväzok“ spoločnosti Monsanto svetu a pozrime sa, čo sa v skutočnosti skrýva za siedmimi prehláseniami publikovanými na webových stránkach spoločnosti.

Monsanto sa zaväzuje...k dialógu:

Budeme pozorne načúvať rozdielnym názorom, aby sme rozšírili naše porozumenie problematike a mohli tak lepšie reagovať na potreby a obavy spoločnosti i jeden na druhého.

Pravdou je...

INDONÉZIA: Monsanto končí pred súdom pre úplatkárstvo.

V januári 2005 musela americká agrochemická spoločnosť Monsanto zaplatiť pokutu 1,5 miliónov amerických dolárov americkej vláde za úplatok, ktorý vyplatila v Indonézii, ako cenu za obchádzanie kontroly pri zavádzaní pestovania GM bavlny.

Spoločnosť Monsanto tiež pripustila, že medzi rokmi 1997 a 2002 vyplatila rôznym indonézskeým predstaviteľom na úplatkoch viac než 700 000 US\$, ktoré financovala pomocou nepravých účtovných výkazov z predaja pesticídov vlastnej výroby v Indonézii.

Monsanto sa zaväzuje...k transparentnosti:

Zaistíme dosiahnuteľné, prístupné a zrozumiteľné informácie.

Pravdou je...

Súd je jediný spôsob, ako získať od Monsanto informácie
V júni 2005 nemecký súd nariadil spoločnosti Monsanto, aby zverejnila utajovanú správu o kŕmení potkanov geneticky modifikovanou kukuricou MON 863. K rozhodnutiu došlo v dôsledku kampane Greenpeace za sprístupnenie dokumentu v súlade so zákonmi Európskej únie.

Potom, čo sa vyskytli obavy týkajúce sa zdravotného dopadu kŕmenia potkanov GM kukuricou, sa spoločnosť Monsanto vytrvale snažila zverejneniu tisícstránkového dokumentu zabrániť.

Monsanto sa zaväzuje...k otvorenosti:

Svoje znalosti a technológie dáme k dispozícii za účelom pokroku vedeckého poznania, ku prospechu poľnohospodárstva a životného prostredia, ku zlepšeniu výnosov a na pomoc farmárom v rozvojových krajinách.

Pravdou je...

„Rozhodne odmietame, aby obraz chudobných a hladujúcich ľudí z našich krajín bol gigantickými nadnárodnými korporáciami využívaný na presadzovanie technológie, ktorá nie je ani bezpečná, ani priaznivá pre životné prostredie a ani ekonomicky prospešná...“ Delegáti z 20 afrických zemí v prejave na rokovaní o rastlinných genetických zdrojoch uskutočnené Organizáciou pre poľnohospodárstvo a výživu Spojených národov (Food and Agriculture Organization, FAO).

GM plodiny nedokázali priniesť Afrike žiadne výhody.

Desať rokov po prvom významnejšom použití GM plodín nie sú zjavné žiadne výhody pre konzumentov, farmárov ani životné prostredie, a napriek stále znovu opakovaným sľubom agrochemických spoločností nepozorujeme žiadny pozitívny dopad na hlad a chudobu. Podľa správy Afrického centra pre biologickú bezpečnosť (African Center for Biosafety) a Priateľov Zeme International (Friends of the Earth International), GM plodiny nevyriešia

problém hladu. Väčšina GM plodín, ktoré sa dosiaľ objavili na trhu, je určená ako krmivo pre zvieratá, nie pre ľudskú výživu. Na trh zatiaľ neboli uvedené žiadne GM plodiny, ktoré by otázku hladu a chudoby riešili. Kenský sladký zemiak, zavedený Monsanto, zlyháva. GM sladký zemiak bol v Keni prezentovaný ako kľúčová GM plodina, ktorá má pomôcť africkému poľnohospodárstvu. Avšak koncom januára 2004, potom, čo bolo utratených viac než 10 miliónov US\$, boli v Keni v tichosti publikované výsledky testov, ktoré ukázali, že žiadne z týchto tvrdení sa nezakladajú na pravde. Výsledky odhalili, že geneticky nemodifikované sladké zemiaky priniesli podstatne väčšie výnosy než ich GM odroda.

Na konci roku 2005 navyše Juhoafrická republika vyhlásila moratórium na nové GM plodiny, a to až do dokončenia štúdie uskutočňovanej ministerstvom obchodu a priemyslu. Toto moratórium malo za následok zákaz dovozu akejkoľvek GM kukurice zo Spojených štátov do Južnej Afriky.

Monsanto sa zaväzuje...k prospešnosti:

Na základe vhodných a inovatívnych znalostí a premysleného a efektívneho vedenia budeme vyrábať vysoko kvalitné produkty, ktoré prinesú prospech našim zákazníkom i životnému prostrediu.

Pravdou je...

GM bavlna spoločnosti Monsanto indickým farmárom nepriniesla nič dobré
Od roku 2003 dcérska spoločnosť firmy Monsanto v Indii, Mahyco-Monsanto, propaguje GM bavlnu. Monsanto tvrdí, že GM bavlna (známa tiež ako „Bt bavlna“) znižuje škody spôsobené škodcami a zvyšuje výnosy i zisky farmárov. Ale tvrdenia Monsanto sa nikdy nenaplnili, pretože v prvej pestovateľskej sezóne GM bavlna dramaticky sklamala.

Združenie organizácií farmárov štátu Andrapradéš - ktorý je jednou z najproduktívnejších bavlnárskych oblastí v Indii - vydalo prehlásenie, ktoré hovorí, že „aj keď bola Bt bavlna ponúkaná s príslubom, že znížením počtu postrekov a teda i nákladov na spotrebu pesticídov klesnú i celkové pestovateľské náklady, tento sľub sa ani v najmenšom nenaplnil. V skutočnosti

pestovateľské náklady všetkých skupín farmárov vzrástli.“

Napriek výsledkom prvých sezón odmietla spoločnosť Monsanto uznať zlyhanie plodiny, ani neponúkla farmárom náhradu škôd, a naopak vystupňovala propagačnú kampaň za pestovanie Bt bavlny v nasledujúcom roku.

Monsanto sa zaväzuje...k úcte:

Budeme ctíť náboženské, kultúrne i etické záujmy ľudí na celom svete. Bezpečie našich zamestnancov, spoločností, v ktorých pôsobíme, spotrebiteľov i životného prostredia bude našou najvyššou prioritou.

Pravdou je...

Technológia Terminátor – nebezpečenstvo pre 1,4 miliardy ľudí.

V roku 1999 spoločnosť Monsanto verejne sľúbila, že pozastaví marketing technológie Terminátor, teda rastlín, ktoré sú geneticky modifikované (GM) tak, aby produkovali sterilné semená. Teraz ale Monsanto tvrdí, že takzvané „samovražedné semená“ predsa len možno vyrábať alebo používať bude.

Odvolať sľubu vo februári 2006 naznačuje, že spoločnosť sa chystá používať technológiu Terminátor v plodinách, ktoré nie sú určené pre ľudskú potravu, a že v budúcnosti nevyklučuje ani ďalšie použitie technológie.

V reakcii na to viac než 300 organizácií vyhlásilo svoju podporu globálnemu zákazu technológie Terminátor. Podľa ich presvedčenia sterilné semená ohrozujú biodiverzitu a zničia obživu a kultúru 1,4 miliardy ľudí, ktorí sú závislí na uchovávaní osiva. Prax tu funguje nasledovne: osivo je zasiate, následne úroda pozbieraná a budúci rok je zrno získané z úrody znovu zasiate. Väčšina farmárov si nemôže dovoliť každý rok kupovať nové osivo a sadenie uchovaným osivom je teda pre ich prežitie a poľnohospodársky cyklus úplne zásadné. Týmto spôsobom získava ľudstvo potravu úspešne tisícky rokov.

Technológia Terminátor znamená, že spoločnosť Monsanto bude osivo plodín farmárom predávať každý rok. Toto osivo ale bude geneticky upravené tak, aby až dozrie, boli všetky nové zrno z tejto úrody sterilné. To donúti farmára, pokiaľ bude chcieť pestovať GM obilie, zaplatiť každoročne spoločnosti za nové osivo.

„Farmári a pôvodní obyvatelia po celom svete nemôžu Monsanto dôverovať,“ prehlásil Alejandro Argumedo zo združenia Asociación ANDES – Parque de la Papa v Cuzcu (Peru). „Vzhľadom k tomu, že pôvodní obyvatelia a farmári sú na zabezpečenie svojej potravy a svojho sebaurčenia závislí na uchovávaní osiva, znamená porušenie sľubu Monsanto strašnú zradu.“

Monsanto sa zaväzuje...budeme dobrí hospodári:

Budeme dbať na priehľadnosť riadení, rozdelení úloh a zodpovedností, budeme vytvárať pevné vzťahy s našimi zákazníkmi a externými partnermi; budeme prijímať rozumné rozhodnutia, spravovať zdroje našej spoločnosti a ručiť za dosiahnutie plánovaných ziskov.

Pravdou je...

Správa Centra pre bezpečnosť potravín (Center for Food Safety) „Monsanto proti americkým farmárom“ z roku 2005 dokumentuje právne spory vedené spoločnosťou Monsanto proti americkým farmárom a odhaľuje tak tisíce vedených vyšetrovaní, takmer stovku súdnych sporov a mnohé prípady bankrotov.

Na základe rozsiahleho výskumu a početných rozhovorov s farmármi a právnikmi CFS zistila, že Monsanto, jedna z najväčších svetových agrochemických spoločností, používala tvrdé vyšetrovacie metódy a bezohľadné súdne stíhania, čo zásadným spôsobom zmenilo spôsob hospodárenia mnohých amerických farmárov.

Dosiaľ najväčší zaznamenaný rozsudok vynesenej v prospech spoločnosti Monsanto v sporoch proti farmárom znie 3 052 800 US\$. Celková suma priznaná firme Monsanto v týchto sporoch dosahuje 15 253 602 US\$. V sporoch, v ktorých rozsudky boli dokumentované, zaplatili farmári priemerne 412 259 US\$.

Proti dlhým prstom Monsanto si žiadny farmár nemôže byť istý. Farmári boli dokonca žalovaní potom, čo bolo ich pole kontaminované peľom alebo semenami z cudzej GM úrody, keď GM semená vyklíčili na poliach osiatych v nasledujúcom roku geneticky nemodifikovanými varietami.

Monsanto sa zaväzuje...vytvárať vynikajúce pracovné prostredie:

Zaručíme pestrosť ľudí i myšlienok; budeme podporovať inovatívnosť, kreativitu a vzdelávanie; uplatňovať metódy tímovej práce; a odmeňovať našich ľudí a vážiť si ich.

Pravdou je...

Bývalý zamestnanec spoločnosti Monsanto „Zo spoločnosti som odišiel, pretože som vyjadril svoje obavy ohľadne zavádzania GM technológií v Rumunsku. Bol som toho názoru, že ani Rumunsko, ani Monsanto neboli pripravené a schopné monitorovať a kontrolovať GM technológie.“

Dragos Dima, bývalý generálny riaditeľ Monsanto v Rumunsku, ktorý spoločnosť opustil v roku 1998

Greenpeace sa bude i naďalej angažovať za to, aby tak životné prostredie, ako aj potraviny zostali bez geneticky modifikovaných organizmov a aby moc spoločností, ako je Monsanto, bola podriadená dôkladnej kontrole.

Je potrebné zastaviť pestovanie geneticky modifikovaných plodín a zamerať sa na takú výrobu geneticky nemodifikovaných plodín a potravín, ktorá vychádza zo zásad trvalo udržateľného rozvoja a ochrany biodiverzity a ktorá všetkým ľuďom zaručuje prístup k bezpečným potravinám.

Kontakt:

Mgr. Martina Badidová
Kordinátorka genetickej kampane

Greenpeace
Vančurova 7
831 01 Bratislava
Slovensko
tel/fax:
+421-2-54 77 12 02
+ 421-2-54 77 11 51

Zdroje:

¹ Genetic engineering exposed. Tlačová správa Greenpeace International. august 2006.
<http://www.greenpeace.org/GE/maize/geexposed>

² The Monsanto pledge. august 2006.

http://www.monsanto.com/monsanto/layout/our_pledge/default.asp

³ Financial Times. Jonathan Birchall. 6.1.2005

<http://news.ft.com/cms/s/42d799ac6019-11d9-bd2f-00000e2511c8.html>

⁴ Who benefits from GM crops? African Center for Biosafety and Friends of Earth International. Leden 2006

<http://www.foei.org/publications/pdfs/gmcrops2006execsummary.pdf>

⁵ <http://www.gmcontaminationregister.org>

⁶ Monsanto's 'pledges' on Terminator. 1999: From the October 1999 open letter from Monsanto CEO Robert B. Shapiro to Rockefeller Foundation President Gordon Conway:

http://www.banterminator.org/the_issues/the_industry/monsanto_s_pledges_on_terminator

⁷ Center for Food Safety. Monsanto vs. U.S. Farmers Report. 2005.

<http://www.centerforfoodsafety.org/monsantovsusfarmersreport.cfm> Years, Technical Paper Number 7 & Benbrook, C.M. (2005) Rust, Resistance, Run Down Soils, and Rising Costs – Problems Facing Soybean Producers in Argentina, Technical Paper Number 8